

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Քիմիայի և կենսաբանության

ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ՝ **Ղազարյան Արմինե Հրաչիկի** /Ս.Ա.Հ./

Արձանագրություն № 10

«20» Դեկտեմբեր 2023թ.

ՔԿ/բ-171 - Կենսաբանության դասավանդման մեթոդիկա ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝	011401.00.6 Մասնագիտական մանկավարժություն /դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/
Կրթական ծրագիր՝	011401.01.6 Կենսաբանություն /դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/
Որակավորման աստիճան՝	Մանկավարժության բակալավր /բակալավր, մագիստրատուրա/
Ամբիոն՝	Քիմիայի և կենսաբանության /ամբիոնի լրիվ անվանումը/
Ուսուցման ձևը՝	Հեռակա /առկա, հեռակա/
Կուրս/կիսամյակ	4-րդ կուրս, 1-ին կիսամյակ
Դասախոս(ներ)՝	Նազելի Ասատրյան /անուն, ազգանուն/ Էլ- հասցե/ներ <u>nazeliasatryan947@gmail.com</u>

Վանաձոր- 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում	3
2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները	3
3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները.....	3
4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը.....	3
5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների	4
6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը	5
7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները	5
8. Դասավանդման մեթոդներներ.....	6
9. Ուսումնառության մեթոդներ	6
10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը.....	7
11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ.....	7
12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ	8
12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ	8
12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ.....	10
12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ.....	12
12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ.....	13
13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում	15
14. Գնահատում	16
14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներ.....	16
14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում	16
14.3. Հարցաշար	16
14.4. Գնահատման չափանիշներ.....	18
ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ	20

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում .

«Կենսաբանության դասավանդման մեթոդիկա» դասընթացը կարևորվում է կենսաբանության բնագավառում մասնագետների պատրաստման գործընթացում, ներառված է «011401.01.7 – Կենսաբանություն» կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «Մասնագիտական պարտադիր դասընթացներ» կրթամասում, որպես հիմնական դասընթաց:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. «Կենսաբանության դասավանդման մեթոդիկա» դասընթացի նպատակն է.

- ՀՀ հանրակրթության բարեփոխումների և մանկավարժական գործունեության տարբեր ոլորտներում բարեփոխումների շրջանակում դպրոցին և ուսուցչին ներկայացվող պահանջների, օրենքների, կենսաբանության ուսուցման նպատակների, համագործակցային ուսուցման մեթոդների և հնարների վերաբերյալ:

2.2. «Կենսաբանության դասավանդման մեթոդիկա» դասընթացի խնդիրներն են.

- համագործակցային աշխատանք և ուսուցում, ուսումնառություն կազմակերպելու համար պահանջվող գիտելիքներ, գործնական կարողություններն հմտություններ:
- Կենսաբանության տարբեր բաժինների ուսուցման համար ավանդական և համագործակցային տարբեր մեթոդների կիրառման հմտություններ:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/

«Կենսաբանության դասավանդման մեթոդիկա» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների մասնագիտական գիտելիքների և հմտությունների առկայությունը 011401.01.6 «Կենսաբանություն» մասնագիտության մանկավարժության բակալավրի կրթական ծրագրում ուսուցանվող «Գենետիկա և սելեկցիայի հիմունքներ», «Մոլեկուլային կենսաբանություն» դասընթացներից:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը¹ և կոմպետենցիաները.

«Կենսաբանության դասավանդման մեթոդիկա» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

Պետք է գիտենա.

- ՀՀ հանրակրթության բնագավառի բարեփոխումների պահանջները մանկավարժի գործունեության տարբեր բնագավառներում:
- ՀՀ և միջազգային օրենքները կրթության մասին:
- Մանկավարժի, ծնողի, սովորողների իրավունքներն ու

¹ <http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>

պարտականությունները:

- Տարբեր տիպի դասերի կազմակերպման մեթոդներն ու առանձնահատկությունները:

Պետք է կարողանա.

- պլանավորել աշխատանքները, ձևակերպել նպատակներ, մշակել դրանց հասնելու քայլեր
- ճիշտ ընտրել ուսուցման մեթոդներն ու օժանդակ նյութերը
- ապահովել տարբեր ընդունակությունների ու խառնվածքների սովորողների ուսումնառության համապատասխան պայմաններ

Պետք է տիրապետի.

- ավանդական և համագործակցային ուսուցման մեթոդներին և դրանցով ուսուցման և ուսումնառության կազմակերպման հմտություններին,
- դասարանի ղեկավարման ժողովրդավարական ոճին

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա) Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

ԳԿ1 վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,

ԳԿ4 մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,

ԳԿ7 տարրական համակարգչային գիտելիքներ;

ԳԿ8 տեղեկատվությունը կառավարելու ունակություն (տարբեր աղբյուրներից տեղեկատվություն գտնելու և վերլուծելու ունակություն),

ԳԿ9 խնդիրների լուծում,

ԳԿ10 որոշումների ընդունում:

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

ՀԳԿ1 գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,

ՀԳԿ2 հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,

ՀԳԿ3 սովորելու ունակություն,

ՀԳԿ8 ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,

Բ) Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,

ԱԿ4 ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,

ԱԿ6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,

ԱԿ9 դրսևորեն ժամանակակից խոր գիտելիքներ մասնագիտական ոլորտում (նորագույն տեսությունների, դրանց մեկնաբանությունների, մեթոդների և եղանակների իմացություն),

ԱԿ11 տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,

ԱԿ14 տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների.

«Կենսաբանության դասավանդման մեթոդիկա» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքները և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել մանկավարժի և կենսաբանի մասնագիտական գործունեության ընթացքում, կենսաբանական և գիտահետազոտական լաբորատորիաներում կամ մանկավարժական հաստատություններում աշխատելու, ինչպես նաև ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու նպատակով:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)		4 կրեդիտ/120 ժամ

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ	Ժամաքանակ
Դասախոսություն		10
Գործնական աշխատանք		-
Սեմինար պարապմունք		4
Լաբորատոր աշխատանք		4
Ինքնուրույն աշխատանք		102
Ընդամենը		120
Ստուգման ձևեր (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)		Քննություն

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները-

- Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:

- Սեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Սեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:

Սեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և

համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակության հարցադրումների և պատասխանների մասին:

□ **Լաբորատոր աշխատանքները** նպաստում են տեսական նյութի առավել լավ յուրացմանը և ամրապնդմանը: Լաբորատոր աշխատանքները նպատակ ունեն ամրապնդելու ուսումնասիրվող թեմաների տեսական դրույթները, ուսանողներին ուսուցանելու փորձարարական հետազոտությունների մեթոդները, հաղորդելու ինքնուրույն վերլուծության, տվյալների ամփոփման, լաբորատոր սարքավորումների, համակարգիչների, սարքերի, էլեկտրոնային ծրագրերի հետ աշխատելու փորձ և հմտություններ: Լաբորատոր աշխատանքն անցկացման համար ուսանողը պարտավոր է ուսումնասիրել թեմային վերաբերող տեսական նյութը (դասախոսություն, համապատասխան գրականություն) և փորձի, հետազոտության մեթոդոլոգիան:

Դասախոսի հսկողությամբ ուսանողը իրականացնում է փորձը, հետազոտությունը, գրանցում է արդյունքները և կատարում (գրանցում) համապատասխան եզրակացություն:

□ **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են՝

- **Ռեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրվող, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- **Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն** – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:
- **Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
- **Զեկույց** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:

8. Դասավանդման մեթոդներն են՝ հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, թեմատիկ սեմինար, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն:

9. Ուսումնառության մեթոդներն են՝ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների			
		Գրականություն	Մեմինար	Լսարանային աշխատանք	Ինքնուրույն աշխատանք
1.	«Կենսաբանության դասավանդման մեթոդիկա» առարկան, խնդիրները, զարգացման պատմությունը, արդի պահանջները:	2			10
2.	Դասավանդման մեթոդների ձևերը, ավանդական և ժամանակակից մեթոդներ:	2		2	12
3.	Արդի կրթության բովանդակությունը և բաղադրիչները	2	2		20
4.	Ուսուցչին ներկայացվող պահանջները	2			20
5.	Համագործակցային ուսուցման կրթական արժեքը, նախագծային մեթոդներ:	2	2		20
6.	Ուսուցման մեթոդներ: Դրանց դասակարգումը			2	20
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		10	4	4	102

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Ա. Արնաուդյան և ուր.- Մասնագիտական զարգացման ձեռնարկ Երևան 2004, ԿԱԻ հրատ.	2004
2.	Համագործակցային ուսուցում «Ձեռնարկ» - Երևան «Անտարես»	2006
Լրացուցիչ գրականություն (ԼԳ)		
1.	ՀՀ պետական չափորոշիչ և կրթակարգ Երևան	2010
2.	«Կենսաբանություն» առարկայի չափորոշիչ և ծրագիր / հիմնական և ավագ դպրոցի համար/ Երևան	2009
3.	Կենսաբանություն- 2007-2013թթ-ին անցկացված ուսուցիչների վերապատրաստման դասընթացներ	

	ձեռնարկներ, նյութեր, ծրագրեր	
4.	Հանրակրթական հիմնական և ավագ դպրոցի «Կենսաբանություն» դասընթացի դասագրքեր շտեմարաններ, խնդրագրքեր	
5.	Մեթոդական հոդվածներ	
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.		
2.		

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն
1.	«Կենսաբանության դասավանդման մեթոդիկա» առարկան, խնդիրները, զարգացման պատմությունը, արդի պահանջները:	«Կենսաբանության դասավանդման մեթոդիկա» առարկան, խնդիրները, զարգացման պատմությունը, արդի պահանջները:	2	ՊԳ 1-2 ԼԳ 1-5
2.	Դասավանդման մեթոդների ձևերը, ավանդական և ժամանակակից մեթոդներ:	Դասավանդման մեթոդների ձևերը, ավանդական և ժամանակակից մեթոդներ:	2	ՊԳ 1-2 ԼԳ 1-5
3.	Արդի կրթության բովանդակությունը և բաղադրիչները	Արդի կրթության բովանդակությունը և բաղադրիչները	2	ՊԳ 1-2 ԼԳ 1-5
4.	Ուսուցչին ներկայացվող պահանջները	Ուսուցչին ներկայացվող պարտադիր նվազագույն պահանջներ	2	ՊԳ 1-2 ԼԳ 1-5
5.	Համագործակցային ուսուցման կրթական արժեքը, նախագծային մեթոդներ:	Համագործակցային ուսուցման կրթական արժեքը, նախագծային մեթոդների ուսումնասիրությունը	2	ՊԳ 1-2 ԼԳ 1-5
	Ընդամենը		10	

12.2. Սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Ստուգման ձևը	Գրականություն
1.	Արդի կրթության բովանդակությունը և բաղադրիչները	Արդի կրթության բովանդակությունը և բաղադրիչների ուսումնասիրությունը	2	գնահատվում է գործնական աշխատանքի կատարման կարողություններն ու հմտությունները, աշխատանքի հիմնավոր բանավոր վերլուծությունը	ՊԳ 1-2 ԼԳ 1-5
2.	Համագործակցային ուսուցման կրթական արժեքը, նախագծային մեթոդներ:	Համագործակցային ուսուցման կրթական արժեքը, նախագծային մեթոդների ուսումնասիրությունը	2	գնահատվում է գործնական աշխատանքի կատարման կարողություններն ու հմտությունները, աշխատանքի հիմնավոր բանավոր վերլուծությունը	ՊԳ 1-2 ԼԳ 1-5

12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Ստուգման ձևը	Գրականություն
1.	Դասավանդման մեթոդների ձևերը, ավանդական և ժամանակակից մեթոդներ:	Դասավանդման մեթոդների ձևերը, ավանդական և ժամանակակից մեթոդների	2	գնահատվում է լաբորատոր աշխատանքի կատարման կարողություններն ու հմտությունները, աշխատանքի հիմնավոր բանավոր վերլուծությունը	ՊԳ 1-2 ԼԳ 1-5

		կիրառումը դասապրոցեսում			
2.	Ուսուցման մեթոդներ: Դրանց դասակարգումը	Ուսուցման մեթոդներ: Դրանց դասակարգումը	2	զնահատվում է գործնական աշխատանքի կատարման կարողություններն ու հմտությունները, աշխատանքի հիմնավոր բանավոր վերլուծությունը	ՊԳ 1-2 ԼԳ 1-5
	Ընդամենը		4		

12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն
1.	«Կենսաբանության դասավանդման մեթոդիկա» առարկան, խնդիրները, զարգացման պատմությունը, արդի պահանջները:	«Կենսաբանության դասավանդման մեթոդիկա» առարկան, խնդիրները, զարգացման պատմությունը, արդի պահանջները:	Զեկույց, թեմայի վերլուծություն	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր, գրավոր և էլեկտրոնային ստուգում	Նշված բոլոր գրական աղբյուրներից
2.	Դասավանդման մեթոդների ձևերը, ավանդական և ժամանակակից մեթոդներ:	Դասավանդման մեթոդների ձևերը, ավանդական և ժամանակակից մեթոդներ:	Զեկույց, թեմայի վերլուծություն	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր, գրավոր և էլեկտրոնային ստուգում	Նշված բոլոր գրական աղբյուրներից
3	Արդի կրթության բովանդակությունը և բաղադրիչները	Արդի կրթության բովանդակությունը և բաղադրիչները	Զեկույց, թեմայի վերլուծություն	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր, գրավոր և էլեկտրոնային ստուգում	Նշված բոլոր գրական աղբյուրներից
4	Ուսուցչին ներկայացվող պահանջները	Ուսուցչին ներկայացվող պահանջները	Զեկույց, թեմայի վերլուծություն	Կիսամյակի ընթացքում	Բանավոր, գրավոր և էլեկտրոնային ստուգում	Նշված բոլոր գրական աղբյուրներից

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Մարքեր, սարքավորումներ	
Համակարգչային ծրագրեր	
Այլ	

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի²:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի գնահատում դասերին հաճախումների հաշվառման միջոցով առավելագույնը 20 միավոր,
- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունաբար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է ստուգարքով:

Ստուգարքով ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի ընթացքում ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանը որոշող 2 ընթացիկ ստուգումների և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Ներկայացնել՝ համագործակցային ուսուցման կրթական արժեքը: Թվարկել՝ ուսուցման գործընթացի կազմակերպման ժամանակակից ձևերը:
2. Որո՞նք են ՀՈՒ կազմակերպման առավելությունները: Թվարկել՝ ՀՈՒ բնութագրիչները:
3. Որո՞նք են ուսուցչին ներկայացվող պահանջները արդի կրթական համակարգում:

²[«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»](#) (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.),

4. Ներկայացնել լուսուցչին անհրաժեշտ կարողությունները: Որո՞նք են լուսուցչի գործառույթները:
5. Ներկայացնել համագործակցային լուսուցման կրթական արժեքը: Ի՞նչ է լավ լուսուցումը:
6. Թվարկել լ մեկնաբանել լուսուցման գործընթացի կազմակերպման ժամանակակից ձևերը:
7. Որո՞նք են ՀՈԻ կազմակերպման առավելությունները:
8. Ներկայացնել ՀՈԻ բնութագրիչները: Թվարկել լուսուցչի անելիքները ՀՈԻ կազմակերպելիս:
9. Ինչպե՞ս կազմակերպել ՀՈԻ:
10. Որո՞նք են լուսուցման մեթոդների վրա ազդող գործոնները: Ի՞նչ է Համագործակցային լուսուցման տարրերի Կառավարելի աղմուկը:
11. Թվարկել լուսուցման մեթոդները, դրանց դասակարգումը: Ի՞նչ է մեթոդը: Ներկայացնել լ մեթոդների դասակարգումը, ի՞նչ ենք հասկանում «լուսուցում» ասելով:
12. Մանրամասնել Վոքս խմբերով աշխատելու ներքոնշյալ հնարները. ա) ՄՁՔ, բ) Ձնակույտ, գ) Ուսումնական նվաճումներ, դ) Ուսումնական մրցույթ, ե) Խմբային աջակցություն անհատական լուսուցմանը
13. Ներկայացնել պատկերացումների գրաֆիկական արտահայտման հետևյալ մեթոդները. Ա) Խմբավորում: բ) պրիզմա: գ) Հասկացությունների քարտեզ և աղյուսակ: դ) T-աձև, m-աձև աղյուսակներ: ե) Վենի դիագրամ: զ) Քառաբաժան: է) Խորանարդում: ը) Հնգյակ: թ) Մտածող գլխարկներ: ժ) պրիզմա: ի) վերնագրի դրվագը:
14. Ներկայացնել՝ ա) Անկյուններ, բ) ՓԳՀ, գ) Խճանկար 1-2, դ) Շրջայց-պատկերասրահ, ե) Մտքերի տարափ
15. Ներկայացնել՝ ա) Դասախոսություն, բ) Զրույց, գ) Հարցերի տեսակներ, դ) Հարցերի ձևակերպում:
16. Ի՞նչ է՝ ա/ Դեբատը, Բ) Բանավեճը և Գնահատվող բանավեճը:
17. Ներկայացնել մեկնաբանել լ. Ա) Ապագայի անիվ, բ) Դեպքի ուսումնասիրում, գ) Դերային խաղ, դ) Գնահատման անիվ:
18. Ներկայացնել մեկնաբանել լ. ա/Եռաստիճան գրույց, բ/ Աշխատանք սկզբնաղբյուրի հետ գ/ խմբային հետազոտության մեթոդ:
19. Ներկայացնել մեկնաբանել լ ա/ Փորձ, բ/ Էքսկուրսիա, գ/ Խմբային հետազոտության մեթոդ: Խնդիրների լուծումը որպես մեթոդ և ուսումնական գործունեության տեսակ: Կենսաբանության ուսուցման պրոցեսում տարբեր մեթոդներով իրագործվող նպատակներ:
20. Ինչպե՞ս տարբեր մեթոդներով ներկայացնել «Բուսաբանություն» բաժնի դասեր:
21. Ինչպե՞ս տարբեր մեթոդներով ներկայացնել «Կենդանաբանություն» բաժնի դասերը:
22. Ինչպե՞ս տարբեր մեթոդներով ներկայացնել «Մարդ» բաժնի դասերը::
23. Ինչպե՞ս տարբեր մեթոդներով ներկայացնել «Բջջաբանություն» բաժնի դասերը::
24. Ինչպե՞ս տարբեր մեթոդներով ներկայացնել «Մոլեկուլյար կենսաբանություն» բաժնի բաժնի դասերը::
25. Ինչպե՞ս տարբեր մեթոդներով ներկայացնել «Գենետիկա» բաժնի բաժնի դասերը::
26. Ինչպե՞ս տարբեր մեթոդներով ներկայացնել «Անհատական զարգացում» բաժնի դասերը::
27. Ինչպե՞ս տարբեր մեթոդներով ներկայացնել «Էկոլոգիա» բաժնի դասերը::
28. Ինչպե՞ս տարբեր մեթոդներով ներկայացնել «Կենսոլորտ» բաժնի դասերը::

Ա) 1-ին ընթացիկ ստուգում (կիսամյակի 6-10 շաբաթվա ընթացքում)

▪ Ընդգրկված թեմաները.

1. Ուսուցման գործընթացի կազմակերպման ժամանակակից ձևերը:
2. ՀՈԻ կազմակերպման առավելությունները:
3. Ուսուցման մեթոդները, դրանց դասակարգումը:

▪ Ընդգրկված հարցեր.

1. Ներկայացնել լ համագործակցային ուսուցման կրթական արժեքը: Թվարկել լ ուսուցման գործընթացի կազմակերպման ժամանակակից ձևերը:
2. Որո՞նք են ՀՈՒ կազմակերպման առավելությունները: Թվարկել լ ՀՈՒ բնութագրիչները:
3. Որո՞նք են ուսուցչին ներկայացվող պահանջները արդի կրթական համակարգում:
4. Ներկայացնել լ ուսուցչին անհրաժեշտ կարողությունները: Որո՞նք են ուսուցչի գործառույթները:
5. Ներկայացնել լ համագործակցային ուսուցման կրթական արժեքը: Ի՞նչ է լավ ուսուցումը:
6. Թվարկել լ և մեկնաբանել լ ուսուցման գործընթացի կազմակերպման ժամանակակից ձևերը:
7. Որո՞նք են ՀՈՒ կազմակերպման առավելությունները:
8. Ներկայացնել լ ՀՈՒ բնութագրիչները: Թվարկել լ ուսուցչի անելիքները ՀՈՒ կազմակերպելիս:
9. Ինչպե՞ս կազմակերպել ՀՈՒ:
10. Որո՞նք են ուսուցման մեթոդների վրա ազդող գործոնները: Ի՞նչ է Համագործակցային ուսուցման տարրերի Կառավարելի աղմուկը:
11. Թվարկել լ ուսուցման մեթոդները, դրանց դասակարգումը: Ի՞նչ է մեթոդը: Ներկայացնել լ մեթոդների դասակարգումը, ի՞նչ ենք հասկանում «ուսուցում» ասելով:
12. Մանրամասնել լ փոքր խմբերով աշխատելու ներքոնշյալ հնարները. ա) ՄՁՔ, բ) Ձնակույտ, գ) Ուսումնական նվաճումներ, դ) Ուսումնական մրցույթ, ե) Խմբային աջակցություն անհատական ուսուցմանը
13. Ներկայացնել լ պատկերացումների գրաֆիկական արտահայտման հետևյալ մեթոդները. Ա) Խմբավորում: բ/) պրիզմա: գ) Հասկացությունների քարտեզ և աղյուսակ: դ) T-աձև, m-աձև աղյուսակներ: ե) Վենի դիագրամ: զ) Քառաբաժան: է) Խորանարդում: ը) Հնգյակ: թ) Մտածող գլխարկներ: ժ) պրիզմա: ի) վերնագրի դրվագը:
14. Ներկայացնել լ ա) Անկյուններ, բ) ՓԳՀ, գ) Խճանկար 1-2, դ) Շրջայց-պատկերասրահ, ե) Մտքերի տարափ

Բ) 2-րդ ընթացիկ ստուգում (կիսամյակի 10-15 շաբաթվա ընթացքում)

▪ Ընդգրկվող թեմաները.

1. Ներկայացնել լ ա) Դասախոսություն, բ) Զրույց, գ) Հարցերի տեսակներ, դ) Հարցերի ձևակերպում:
2. Տարբեր մեթոդներով ներկայացնել «Բուսաբանություն», «Մոլեկուլյար կենսաբանություն», «Էկոլոգիա», «Գենետիկա», «Անհատական զարգացում», «Կենսոլորտ» բաժինների դասերը:

▪ Ընդգրկված հարցեր.

1. Ներկայացնել լ ա) Դասախոսություն, բ) Զրույց, գ) Հարցերի տեսակներ, դ) Հարցերի ձևակերպում:
2. Ի՞նչ է ա/ Դեբատը, Բ) Բանավեճը և Գնահատվող բանավեճը:
3. Ներկայացնել լ, մեկնաբանել լ. Ա) Ապագայի անիվ, բ) Դեպքի ուսումնասիրում, գ) Դերային խաղ, դ) Գնահատման անիվ:
4. Ներկայացնել լ, մեկնաբանել լ. ա/Եռաստիճան զրույց, բ/ Աշխատանք սկզբնաղբյուրի հետ գ/ Խմբային հետազոտության մեթոդ:
5. Ներկայացնել լ, մեկնաբանել լ ա/ Փորձ, բ/ Էքսկուրսիա, գ/ Խմբային հետազոտության մեթոդ: Խնդիրների լուծումը որպես մեթոդ և ուսումնական գործունեության տեսակ: Կենսաբանության ուսուցման պրոցեսում տարբեր մեթոդներով իրագործվող նպատակներ:
6. Ինչպե՞ս տարբեր մեթոդներով ներկայացնել «Բուսաբանություն» բաժնի դասեր:
7. Ինչպե՞ս տարբեր մեթոդներով ներկայացնել «Կենդանաբանություն» բաժնի դասերը:

8. Ինչպե՞ս տարբեր մեթոդներով ներկայացնել «Մարդ» բաժնի դասերը::
9. Ինչպե՞ս տարբեր մեթոդներով ներկայացնել «Բջջաբանություն» բաժնի դասերը::
10. Ինչպե՞ս տարբեր մեթոդներով ներկայացնել «Մոլեկուլյար կենսաբանություն» բաժնի բաժնի դասերը::
11. Ինչպե՞ս տարբեր մեթոդներով ներկայացնել «Գենետիկա» բաժնի բաժնի դասերը::
12. Ինչպե՞ս տարբեր մեթոդներով ներկայացնել «Անհատական զարգացում» բաժնի դասերը::
13. Ինչպե՞ս տարբեր մեթոդներով ներկայացնել «Էկոլոգիա» բաժնի դասերը::
14. Ինչպե՞ս տարբեր մեթոդներով ներկայացնել «Կենսոլորտ» բաժնի դասերը::

14.4. Գնահատման չափանիշները.

Գնահատումը կատարվում է ըստ բուհում գործող [«Ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»](#) (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),

«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն`	<u>011401.00.6 Մասնագիտական մանկավարժություն</u> <i>/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/</i>
Կրթական ծրագիր`	<u>011401.01.6 Կենսաբանություն</u> <i>/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/</i>
Որակավորման աստիճան`	<u>Մանկավարժության բակալավր</u> <i>/բակալավր, մագիստրատուրա/</i>

Վանաձոր 2023

Հեռակա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԳ/Բ-171 կենսաբանության դասավանդման մեթոդիկա			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ կուրս, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	18	Դասախոսություն	10
			Մեմինար	4
			Լաբորատոր աշխատանք	4
	Ինքնուրույն	102		
Ընդամենը	120			
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	<p>ՀՀ հանրակրթության բարեփոխումների և մանկավարժական գործունեության տարբեր ոլորտներում բարեփոխումների շրջանակում դպրոցին և ուսուցչին ներկայացվող պահանջների, օրենքների, կենսաբանության ուսուցման նպատակների, համագործակցային ուսուցման մեթոդների և հնարների վերաբերյալ:</p> <p>Համագործակցային աշխատանք և ուսուցում, ուսումնառություն կազմակերպելու համար պահանջվող գիտելիքներ, գործնական կարողություններ և հմտություններ:</p> <p>Կենսաբանության տարբեր բաժինների ուսուցման համար ավանդական և համագործակցային տարբեր մեթոդների կիրառման հմտություններ:</p>			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Գիտելիք</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ՀՀ հանրակրթության բնագավառի բարեփոխումների պահանջները մանկավարժի գործունեության տարբեր բնագավառներում: ☐ ՀՀ և միջազգային օրենքները կրթության մասին: ☐ Մանկավարժի, ծնողի, սովորողների իրավունքներն ու պարտականությունները: ☐ Տարբեր տիպի դասերի կազմակերպման մեթոդներն ու առանձնահատկությունները: <p>Հմտություն</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ավանդական և համագործակցային ուսուցման մեթոդներին և դրանցով ուսուցման և ուսումնառության կազմակերպման հմտություններին, ▪ դասարանի ղեկավարման ժողովրդավարական ոճին <p>Կարողունակություն</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ պլանավորել աշխատանքները, ձևակերպել նպատակներ, մշակել դրանց հասնելու քայլեր ☐ ճիշտ ընտրել ուսուցման մեթոդներն ու օժանդակ նյութերը ☐ ապահովել տարբեր ընդունակությունների ու 			

	խառնվածքների սովորողների ուսումնառության համապատասխան պայմաններ
Դասընթացի բովանդակությունը	<p><u>Թեմա 1.</u> «Կենսաբանության ուսուցման տեսություն և մեթոդիկա» առարկան, խնդիրները, զարգացման պատմությունը, արդի պահանջները:</p> <p><u>Թեմա 2.</u> Հանրակրթության սահմանադրական հիմքերը</p> <p><u>Թեմա 3.</u> Արդի կրթության բովանդակությունը և բաղադրիչները</p> <p><u>Թեմա 4.</u> Ուսուցչին ներկայացվող պահանջները</p> <p><u>Թեմա 5.</u> Համագործակցային ուսուցման կրթական արժեքը</p> <p><u>Թեմա 6.</u> Ուսուցման մեթոդներ: Դրանց դասակարգումը</p>
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումը կատարվում է ըստ բուհում գործող «Ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.),
Գրականություն	<p>Պարտադիր-</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ա. Արնաուդյան և ուր.- Մասնագիտական զարգացման ձեռնարկ Երևան 2004, ԿԱԻ հրատ. 2. Համագործակցային ուսուցում «Ձեռնարկ» - Երևան «Անտարես» 2006 <p>Լրացուցիչ-</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ՀՀ պետական չափորոշիչ և կրթակարգ Երևան 2010 2. «Կենսաբանություն» առարկայի չափորոշիչ և ծրագիր / հիմնական և ավագ դպրոցի համար/ Երևան 2009 3. Կենսաբանություն- 2007-2013թթ-ին անցկացված ուսուցիչների վերապատրաստման դասընթացներ ձեռնարկներ, նյութեր, ծրագրեր 4. Հանրակրթական հիմնական և ավագ դպրոցի «Կենսաբանություն» դասընթացի դասագրքեր շտեմարաններ, խնդրագրքեր 5. Մեթոդական հոդվածներ Էլեկտրոնային աղբյուրներ